

Првих дана априла, на српској политичкој сцени је у први план избило питање референдума о одбацавању "француско-немачког плана", како су ову занимљиву и контраверзну иницијативу насловили њени креатори из Народне странке. Подршку предлогу је до сада дало неколико угледних јавних личности, попут нашег великог глумца Петра Божовића и професора Мила Ломпара.

Упоредо са подржаваоцима, понешто имају да кажу и оспораваоци. Ако разгрнемо гомилу негативних коментара, кристалише се неколико важних и потпуно смислених примедби којма се цела иницијатива озбиљно доводи у питање. Како би тачно гласило референдумско питање? Како ће изгледати референдумска кампања у потпуно неравноправним медијским условима? Како се супротставити Вучићевој пропагандој машинерији коју ће он ставити у пуни погон за пласирање лажи како је овде реч искључиво о нормализацији односа, а не о признању такозваног Косова? Ко ће и на који начин спречити Александра Вучића да покраде референдум, за шта ће сасвим извесно имати пуну прећутну подршку са западне стране? Шта ако се већина грађана који буду изашли на референдум изјасни за такозвани француско-немачки план који се, узгред, још од 27. фебруара 2023. више тако и не зове? На крају, шта ако иницијатори не скупе 100.000 потписа колико је, према члану 108 став 1 Устава Републике Србије неопходно како би Народна скупштина расписала референдум?

И док "Споразум о путу нормализације између Косова и Србије" лагано клизи кроз правни вакум, озбиљно се кандидујући за предмет софистицираних правничких дебата које би могле резултирати будућим докторатима из области међународног јавног права, ми остајемо заглављени у каљузи домаће реалполитике, на чијем је дневном реду тренутно референдум кога, по свему судећи, а и на срећу, неће бити.

Вероватно најзанимљивије од свих питања у вези референдума јесте шта, у ствари, Јеремић и његова странка стварно покушавају овом акцијом. Да ли је у питању политички перформанс којим би се надокнадио приличан заостатак ове странке у супротстављању Вучићевом признању такозваног Косова у односу на четири странке парламентарне деснице, или је реч о стварном супротстављању "француско-немачком

плану"?

Ако је у питању прво, активност је са становишта страначких интереса сасвим легитимна и на томе се не треба посебно задржавати. Ако је, мада изгледа мање вероватно, у питању ово друго, није наодмет ставити пар напомена у прилог беспредметности, па и бесмислености оваквог приступа.

Чланом 108 Устава Републике Србије, у ставу 2, јасно је прописано да "предмет референдума не могу бити обавезе које произлазе из међународних уговора". Иста формулација поновљена је и у члану 48 став 1 Закона о референдуму и народној иницијативи. Ако ствари посматрамо са становишта домаћег права, "француско-немачки план", односно "Споразум о путу нормализације између Косова и Србије", како гласи званичан назив овог документа, није ратификован од стране парламента, те као такав није део нашег правног система. У том смислу, овде није реч о међународном уговору, па нема правне препреке да он буде предмет референдума. Али, ако тај папир нема везе са нашим правним системом, ако је то некакав "висећи" документ, о чему би то грађани, у ствари, требало да се изјасне?

Ако ствар посматрамо са становишта међународног права, конкретно за овај случај меродавне Бечке конвенције о уговорном праву коју је наша држава ратификовала, те је као таква део нашег правног поретка, нема никакве дилеме да је овај, од стране председника Републике Србије прихваћен а непотписан документ - међународни уговор. Дакле, по међународној конвенцији која је део нашег унутрашњег права, "Споразум о путу нормализације између Косова и Србије" јесте међународни уговор и он, како је већ наведено, не може бити предмет референдума. Дакле, ништа од изјашњавања чак и ако организатори прикупе далеких 100.000 потписа. Али, чему онда кампања ако се о овом документу уопште не може спровести референдум?

Референдум - не, хвала

Пише: Драган Добрашиновић
среда, 05 април 2023 19:32
